

Danmark frångår sockerskatten – vad gör Finland?

I början av november meddelade Danmarks regering att landet slopar fettskatten, och att man avstår från planerna på en sockerskatt. Att fettskatten avskaffas och att sockerskatten inte blir av hör till de kompromisser som den danska regeringen och oppositionen kommit överens om, i syfte att sänka konsumentpriserna och förbättra de danska produkternas konkurrenskraft. Enligt Yle-nyheterna har Danmarks skatteminister **Holger K. Nielsen** konstaterat att fettskatten också gav staten betydande administrativa kostnader, som inte kan anses vara förnuftiga i det aktuella ekonomiska läget. Fettskatten i Danmark har varit i kraft i ett drygt år, och den avskaffas vid utgången av år 2012.

I Finland har utredningar om införandet av en sockerskatt pågått sedan december i fjol, inom en av finansministeriet tillsatt arbetsgrupp. Enligt ministeriets motivering till etableringen av arbetsgruppen ska gruppen enligt målsättningarna i regeringsprogrammet utreda en skattemodell som på bästa sätt

Om sockerskatten blir av, är det sannolikt att konsumenterna unnar sig precis samma mängder läckerheter som tidigare, trots att deras pris gått upp med sockerskattens andel, men de låter istället bli att köpa de hälsosammare livsmedlen.

uppnår de statsfinansiella målen, samtidigt som behoven av sund kost främjas. I juli 2012 lämnade arbetsgruppen en interimrapport som finansministeriet gav ut till olika instanser för utlåtande. Finlands Bageriförbund sände 23.8.2012 ministeriet ett utlåtande med klart negativ hållning till sockerskatteförslaget. Bageriförbundet anser att staten, om den behöver större intäkter, borde skaffa dem genom en höjning av matmomsen, och inte med införande av nya bestämmelser som bara ger ökat arbete och högre kostnader. Utlåtandet i dess helhet har publicerats i Leipurinummer 6/2012.

Motståndet mot en sockerskatt har varit mycket brett i Finland. Vid sidan om Bageriförbundet har bl.a. Livsmedelsindu-

striförbundet LIF och Företagarna i Finland tackat nej till en sådan skatt. LIF anser att en sockerskatt förhindrar sund konkurrens och försämrar företagets konkurrenskraft, samtidigt som administrationen innebär en betydande börda för både företagen och skattemyndigheterna. Också biodlarna motsätter sig skarpt sockerskatten, som de ser som en "straffskatt", för att citera en biodlare i Raumottrakten, i en insändare i Maaseudun Tulevaisuus 14.11.2012.

Fettskatten i Danmark, som var den första i sitt slag i världen, var tänkt att påverka konsumenternas beteende och levnadsvanor. Snabbt gick det dock upp för danskarna att fettskatten knappast alls påverkade

vanorna, utan livsmedel köptes precis som tidigare. Varför skulle då förhållandena vara andra i Finland? Mäniskor byter inte automatiskt till produkter som uppfattas som hälsosammare. Om sockerskatten blir av, är det sannolikt att konsumenterna unnar sig precis samma mängder läckerheter som tidigare, trots att priset gått upp med

sockerskattens andel, men de låter istället bli att köpa de hälsosammare livsmedlen.

Efter det ettåriga experimentet beslutade Danmark slopa fettskatten som befunns vara misslyckad, och man avstod också från att göra ett försök med en sockerskatt. Det som nu är intressant är vad de finländska beslutsfattarna tänker göra. Den politiska viljan att lagstifta fram en sockerskatt har varit oroväckande stark. På många håll har det redan satsats stort på införandet av ifrågavarande skatt, och satsningarna tycks fortgå. Den av finansministeriet tillsatta arbetsgruppen har säkert lagt ned mängder av arbetstimmar på att arbeta fram olika metoder i sitt sökande efter "det bästa alternativet" för introduktionen av en sockerskatt i Finland. En av

medlemmarna i arbetsgruppen lär ha sagt att "sockerskatt införs hur som helst i Finland, oberoende om man vill eller inte". Vi får bara hoppas att exemplet från Danmark ändå förmår den här medlemmen att tänka efter, och kanske ompröva sitt uttalande.

En sak är i alla fall säker, nämligen att en sockerskatt och dess införande än en gång skulle vara en ökning av den byråkrati som plågar de finländska bageri- och konditori-företagarnas vardag. En sockerskatt leder till ytterligare arbete och kostnader för företagen. Mer arbete och kostnader skulle det också bli för statsförvaltningen, med andra ord just sådana administrativa kostnader som – åtminstone enligt de danska politikerna – inte är meningsfulla i det nuvarande ekonomiläget. En sockerskatt skulle också stå i direkt konflikt med vår regerings regeringsprogram, där det sägs att företagarnas administrativa börda ska lättas och betalnings- och skatteprocesserna effektiviseras. (jfr regeringsprogrammet, sid. 43-44).

Jag får önska Er alla en god jul och ett gott nytt år. Njut av varandra och av alla andra fina delikatesser.

Mika Väyrynen

Mika Väyrynen

